

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Сучасні проблеми медіації та судочинства в Україні
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Розробник(и)	Кобзева Тетяна Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	12 тижнів протягом семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 32 годин становить контактна робота з викладачем (16 годин лекцій, 16 години практичних занять), 118 годин становить самостійна робота
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітніх програм "Правознавство", "Інтелектуальна власність"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення спорів (медіації), статус учасників медіації, майстерність медіатора, медіаційну процедуру, нормативне регулювання медіації, особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин, медіацію в окремих сферах юридичної практики, перспективи запровадження інституту медіації в податковій правовідносини.

4. Зміст навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Теорія конфлікту</p> <p>Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.</p>
<p>Тема 2 Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів).</p> <p>Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів). Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.</p>
<p>Тема 3 Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)</p> <p>Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора.</p>
<p>Тема 4 Учасники медіації</p> <p>Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.</p>
<p>Тема 5 Майстерність медіатора</p> <p>Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань . Перефразування. Робота з емоціями.</p>
<p>Тема 6 Медіаційна процедура</p> <p>Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Стадії медіації. Підготовча стадія. Збір інформації та визначення тем для обговорення. Робота з інтересами та потребами сторін. Пошук та оцінка варіантів рішення. Оформлення домовленостей. Постмедіація.</p>
<p>Тема 7 Нормативне регулювання медіації</p> <p>Міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Медіація в українському праві. Етичні засади медіації. Саморегулювання в медіаторській спільноті.</p>
<p>Тема 8 Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин.</p> <p>Сімейна медіація. Бізнес-медіація. Медіація в трудових відносинах. Медіація в адміністративно-правових відносинах. Медіація як форма відновного правосуддя. Медіація у сфері міжнародних відносин.</p>
<p>Тема 9 Медіація в окремих сферах юридичної практики.</p> <p>Медіація в діяльності судді. Медіація в діяльності адвоката. Медіація в діяльності нотаріуса. Медіація в діяльності прокурора. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.</p>
<p>Тема 10 Запровадження інституту медіації в податковій правовідносини.</p> <p>Європейський кодекс етики медіаторів. Податкова медіація у Німеччині, Бельгії, Нідерландах та Польщі. Медіація під час вирішення податкових спорів у Великій Британії, Сполучених Штатах Америки та Канаді. Перспективи запровадження інституту медіації в податковій правовідносини.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Адаптуватися та діяти в новій ситуації, генерувати нові ідеї (креативність).
PH2	Спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
PH3	Обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію, застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
PH4	Застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів, міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
PH5	Ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміти особливості практики їх застосування і критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 081 Право:

ПР7	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПР9	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
ПР14	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
ПР17	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Теорія конфлікту
Лк1 "Теорія конфлікту" (денна) Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.
Лк1 "Теорія конфлікту" (заочна) Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.

Пр1 "Теорія конфлікту" (денна)

Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.

Пр1 "Теорія конфлікту" (заочна)

Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.

Тема 2. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів).

Лк2 "Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)." (заочна)

Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів). Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Пр2 "Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)." (заочна)

Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів). Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Тема 3. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)

Лк3 "Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)" (денна)

Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора. Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.

Лк3 "Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)" (заочна)

Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора.

Пр3 "Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)" (денна)

Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора. Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.

Пр3 "Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)" (заочна)

Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора.

Тема 4. Учасники медіації

Лк4 "Учасники медіації" (заочна)

Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.

Пр4 "Учасники медіації" (заочна)

Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.

Тема 5. Майстерність медіатора

Лк5 "Майстерність медіатора" (денна)

Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань . Перефразування. Робота з емоціями.

Лк5 "Майстерність медіатора" (заочна)

Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань . Перефразування. Робота з емоціями.

Пр5 "Майстерність медіатора" (денна)

Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань . Перефразування. Робота з емоціями.

Тема 6. Медіаційна процедура

Лк6 "Медіаційна процедура" (денна)

Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Стадії медіації. Підготовча стадія. Збір інформації та визначення тем для обговорення. Робота з інтересами та потребами сторін. Пошук та оцінка варіантів рішення. Оформлення домовленостей. Постмедіація.

Пр6 "Медіаційна процедура" (денна)

Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Стадії медіації. Підготовча стадія. Збір інформації та визначення тем для обговорення. Робота з інтересами та потребами сторін. Пошук та оцінка варіантів рішення. Оформлення домовленостей. Постмедіація.

Тема 7. Нормативне регулювання медіації

Лк7 "Нормативне регулювання медіації" (денна)

Міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Медіація в українському праві. Етичні засади медіації. Саморегулювання в медіаторській спільноті.

Пр7 "Нормативне регулювання медіації" (денна)

Міжнародні стандарти медіації. Європейські стандарти медіації. Медіація в українському праві. Етичні засади медіації. Саморегулювання в медіаторській спільноті.

Тема 8. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин.

Лк8 "Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин." (денна)

Сімейна медіація. Бізнес-медіація. Медіація в трудових відносинах. Медіація в адміністративно-правових відносинах. Медіація як форма відновного правосуддя. Медіація у сфері міжнародних відносин.

Пр8 "Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин." (денна)

Сімейна медіація. Бізнес-медіація. Медіація в трудових відносинах. Медіація в адміністративно-правових відносинах. Медіація як форма відновного правосуддя. Медіація у сфері міжнародних відносин.

Тема 9. Медіація в окремих сферах юридичної практики.

Лк9 "Медіація в окремих сферах юридичної практики." (денна)

Медіація в діяльності судді. Медіація в діяльності адвоката. Медіація в діяльності нотаріуса. Медіація в діяльності прокурора. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

Пр9 "Медіація в окремих сферах юридичної практики." (денна)

Медіація в діяльності судді. Медіація в діяльності адвоката. Медіація в діяльності нотаріуса. Медіація в діяльності прокурора. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.

Тема 10. Запровадження інституту медіації в податкові правовідносини.

Лк10 "Запровадження інституту медіації в податкові правовідносини." (денна)

Медіація під час вирішення податкових спорів у Великій Британії, Сполучених Штатах Америки та Канаді. Перспективи запровадження інституту медіації в податкові правовідносини. Європейський кодекс етики медіаторів. Податкова медіація у Німеччині, Бельгії, Нідерландах та Польщі.

Пр10 "Запровадження інституту медіації в податкові правовідносини." (денна)

Медіація під час вирішення податкових спорів у Великій Британії, Сполучених Штатах Америки та Канаді. Перспективи запровадження інституту медіації в податкові правовідносини. Європейський кодекс етики медіаторів. Податкова медіація у Німеччині, Бельгії, Нідерландах та Польщі.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	розв'язання типових завдань;
-----	------------------------------

НД2	розв'язання проблемних питань та дискусії у групах;
НД3	відпрацювання судових кейсів;
НД4	усні доповіді за тематикою заняття;
НД5	ділова гра у формі засідання медіаційної процедури з розподілом ролей медіаторів;

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекція – прес-конференція
МН2	Ділова гра
МН3	Обмін думками (think-pair-share)
МН4	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН5	Практико-орієнтоване навчання
МН6	Проблемно-пошуковий метод

Лекції-прес-конференції та обмін думками (think-pair-share) надасть студентам інформацію стосовно основи вирішення конфлікту через застосування медіації, статус учасників медіації, майстерність медіатора, медіаційну процедуру, нормативне регулювання медіації, особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин, медіацію в окремих сферах юридичної практики, перспективи запровадження інституту медіації в податкові правовідносини (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5). Ділова гра, аналіз конкретних ситуацій (case-study) та практико-орієнтоване навчання, включає в себе роботу з багатосторонніми кейсами, симуляцію кейсів та проектування медіаційної угоди. (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекційних та практичних занять. Індивідуальна робота з кейсами. Наукова робота.

Лекційні і практичні заняття проводяться з застосуванням методів навчання «soft skills» (комунікативних, особистої ефективності та управління інформацією), що в умовах сьогодення надасть студентам не тільки знання законодавства, але й вміння вибудувати ефективну комунікацію, управління проектами та командами, власним часом та емоціями, навичок публічного виступу та переконливої аргументації, мотивування та вміння вести за собою в процесі реалізації своєї професійної діяльності та вміння полагоджувати конфлікти (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
------------	---	------------------------------------

Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$

Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$
---	------------------	------------------

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Обговорення дискусійних питань
МФО4	Перевірка та оцінювання письмових робіт
МФО5	Робота з документами (оформлення медіаційної угоди)

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	виконання завдань на практичних заняттях
МСО2	тестування
МСО3	складання комплексного письмового контролю
МСО4	науково-дослідна робота (наукові статті, тези, доповіді, інші наукові публікації)

Контрольні заходи:

1 семестр		100 балів
МСО1. виконання завдань на практичних заняттях		24
	12x2	24
МСО2. тестування		30
	2x15	30

МСО3. складання комплексного письмового контролю		40
		40
МСО4. науково-дослідна робота (наукові статті, тези, доповіді, інші наукові публікації)		6
		6

Контрольні заходи в особливому випадку:

Семестр викладання		100 балів
МСО2. тестування		30
	2x15	30
МСО3. складання комплексного письмового контролю		70
	2x35	70

Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання підсумкового контролю відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад - лікарняний).

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Електронні навчально-методичні матеріали, розміщені на навчальній платформі МІХ
ЗН2	Слайди, конспект лекцій, методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи
ЗН3	Бібліотечні фонди

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Про медіацію: Закон України №1875-ІХ від 16.11.2021 // Відомості Верховної Ради (ВВР). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text
2	Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с. : іл. ISBN 978-617-7046-89-8

3	Огляд світового досвіду запровадження інституту медіації в податковій правовідносини / за заг. ред. І. І. Подік. – Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2019. – 58 с. ISBN 978-617-7600-66-3
4	Шлях до медіації: підручник / авт. кол.: І.В. Кордунян, М.І. Логвиненко Суми, видавничо-виробниче підприємство "Мрія", 2022-336 с. ISBN 978-966-473-314-1
Допоміжна література	
1	Кобзева Т.А. Медіаційна процедура, як спосіб вирішення податкових спорів між представниками приватного бізнесу та державою. Наше право. Випуск 4. 2022. С. 105-109. DOI: https://doi.org/10.32782/NP.2022.4.16
2	Кобзева Т.А., Міхновський Г.Ю. Нормативно-правове закріплення застосування процедури медіації в різних галузях процесуального права України. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. № 4. С. 111-125. DOI: https://doi.org/10.32782/pyuv.v4.2022.15
3	Кобзева Т.А., Куліш І.О. Медіаційна процедура в українських реаліях. Правові горизонти / Legal horizons. № 25, т. 38., 2021. С. 34–38. DOI: http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2020.i25.p34
4	Кобзева Т.А. Професійна підготовка медіаторів в Україні. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: тези доповідей: Суми, 2022. С. 266-268.
5	Кобзева Т.А., Куліш І.О. Фінансова медіація як спосіб врегулювання конфліктів між фінансовими установами та споживачами фінансових послуг. Законодавство України про фінансові послуги: питання адаптації до права ЄС матеріали науково-практичного круглого столу: тези доповідей: Суми, 2021. С. 52-55.